

80 MONDAT A 80 ÉVES SZEKERES ERZSÉBETRŐL

SZEKERES ERZSÉBET 80 hirdeti a meghívónk. Hihetetlen, Augusztus 20-kán, amikor Gödöllő városa díszpolgárává avatta, sugárzóan fiatal volt. Megható, nemes gondolatokkal emlékezett 50 éves munkásságára, hiszen első kiállítása félévszázada 1968-ban volt. Nekem, akkor minduntalan Goethe sorait jutottak eszembe. Idézem: "az is művészet, Isten adja, ha szívünk utunk néhány sugaras napja fényét hordozhatja. S bár régesrég elszállt a nyár, ragyogása még velünk jár."

Ilyen ragyogás jellemzi Szekeres Erzsébetet és művészetét. Mintha az ősz fényei ragyogóbbak, fényesebbek lennének. Ez jelenik meg a FÉNY sorozaton, a Nap, a Hold, a Csillagok és a Kereszt fényei mély, meditatív gondolatokra vezetnek mindnyájunkat.

Szekeres Erzsébet elmúlt másfél esztendeje rendkívül napsugaras volt. 2017 júniusában Magyar Örökség-díjjal ismerték el a nemzeti művészetben kifejtett munkásságát. Ez évben a kalocsai érsekség új múzeumának állandó kiállításában helyezték el az Erzsébet ajándékozta magyar szenteket és boldogokat megörökítő kárpitsorozatot, Prokopp Péter festészeti hagyatékával együtt. Szakrális alkotásait a Pro Cultura Christiana-díjjal ismerték el. Augusztusban Gödöllő díszpolgárává választották.

Művészetének sokszínűségét, közel ezer alkotását, 300 egyéni kiállításon ismerhette meg a nagyközönség. Mint maga vallja, több száz éves technikákat, szimbólumrendszereket ötvözött a népművészet absztrakt világának szín és formagazdagságával és a gödöllői művésztelep magyar népművészetre épülő sajátos örökségével. Hitvallása szerint a művészi munkát kegyelemnek tekinti. Alkotásaival az istenhívőknek, a szeretetben élő családoknak, a magyarságukhoz hűséges millióknak kíván üzeni, Hitet, reményt és szeretetet hirdetni lelkük erősítésére. Legszebben láthatjuk ezt a GÖDÖLLŐI TEMPLOMOK, a KILENCVENEDIK ZSOLTÁR és a MIATYÁNK című képekben.

Tekints az égre és láss! Az Ars Sacra Fesztivál idei jelmondata. Erzsébet kiállítása címéül választotta. Az Ars Sacra Ünnepi hetét, hogy az unalomig elterjedt fesztivál szót ne emlegessem, a 2007-ben megrendezett Városmissziós rendezvény sorozat teremtette meg, egy kiváló belső építész Dragonits Márta hatalmas szervező munkájával. Küldetése a kezdetektől mostanáig ugyanaz volt, a művészetek erejével visszatéríteni a hitehagyott keresztényeket gyökereikhez.

A jelmondatot címéül viselő alkotást: TEKINTS AZ ÉGRE ÉS LÁSS, két virágangyal és két páva-kép társaságában láthatjuk. Lehetne a mi földi világunk is, ám színei, fényei, tisztasága mégis Isten országába vezetnek. Úgy ahogyan Reményik Sándor szép versében megörökítette: „A világ isten szőtte szőnyeg. Mi csak a visszáját látjuk itt. És néha –legszebb perceinkben- a színéből is valamit.”

Szekeres Erzsébet tudatosan vállalta a néphagyományok és azokat a nemzeti kultúrában tovább éltető gödöllői művésztelen örökségét. Ezekben az örökségekben azonban nem csak az idő múlása, de a történelmi kényszerek, mint a múlt értékeinek megtagadása is hatalmas pusztítást végzett. Erzsébetnek erős hitével volt bátorsága az újraélesztésre. Igaz ez sokkal több erőt és munkát kívánt meg, mint a modernitás igénytelen léleksorvasztó műalkotásai. Történelmi és szakrális témájú szöttesein, varrottasain ősi szimbólumokkal tesz vallomást a hitvilág és az emberi életutak összetartozásáról. Szeretné, ha olyan minőségű életet élnénk, amelyet a református énekeskönyvben így dicsérünk: „Istennel járni, lakozni, / Szent étellel illatozni, / Igaz hitben nem habozni: / Jézus Krisztus taníts, / Taníts imádkozni! / „Erről legszebben az a tucat ÉLETFA tanúskodik, melyet az olvasó teremben láthatunk.

A MÁRTON SZÉP ILONA és az IGE TESTTÉ LETT minden dolog lényegéről a szeretetről szól, hiszen Isten szeretet. A reményről. Arról, hogy - abban a kaotikus történelmi korban, melyben élünk -, ha van hitünk a kereszténység szolgálatos művészévé válhatunk.

Évek óta figyelem a szakrális művészet jelentősebb kiállításait. Az alkotások többsége a kereszténység haldoklását, pusztuló vagy elpusztult emlékeit idézi meg. Egyszer szánakozva, máskor ironizálva, ritkán őrizni való kincsként. Ezúton is szeretném megköszönni Szekeres Erzsébetnek, hogy soha sem kísérletezett a mi anyanyelvünkön értelmetlen összművészeti alkotásokkal. Ragaszkodott a művészetek igazmondásához, avagy az emóció, ráció és akció, egységéhez. A lélek, a szellem és a cselekedet harmóniájához. Mert ezek nélkül, Orbán György kortárs zeneszerzőnk szavaival, csak holt dolgok születhetnek. Sőt! Megtagadjuk a művészet alapvető célját, azaz: „másokhoz szólni, méghozzá oly módon, amelyet mindenki megért.” Embertársait csak így szolgálhatja alkotásaival.

Erzsébet ezt a szolgálatot igen magas fokon teljesítette. A gödöllői új Sentháromság templomnak ajándékozta az Árpád-házi szenteket és boldogokat megőrkítő szőnyegeit. Reformátusként is hozzá akart járulni az ateista uralom alatt elfojtott szentisztelet felélesztéséhez, történelmünk jeles személyiségei, az első vonalban üldözött nemzeti szentek ismertebbé tételéhez. Nemzedékek nőttek fel, anélkül, hogy tudták volna, hogy a történelem könyvek I. Istvánnak nevezett királya Európa első szentté avatott királya volt. Azt is ismerniük kellene, hogy egyaránt szentje Rómának és Bizáncnak.

Kiállításunkban a reformáció ötszázadik évfordulójára készült alkotásokat is láthatunk. Közöttük érdemes rácsodálkoznunk arra a 16 templomi FESTETT KAZETTÁ-ra, amelyek felidéznek a Kárpát medence több száz református templomának díszítményeit. Igencsak megritkultak, jelentős részüket megette az idő. Ezek a kazetták azonban elősegíthetik megújításukat. Tákoson a patics falú, mezítlábas Notre-Dame-nak nevezett templom hívei Isten virágoskertjeként gyönyörködnek a mennyezetet és a karzatot díszítő kazettáikban.

Bizonyára észrevették, s nem is tagadom, elfogult vagyok Szekeres Erzsébettel. Szeretem a művészetét! Őt magát is! Sokszínűsége mindig magával ragadott. A kesztyű bábok, rongybabák, meseszőnyegek készítője, Benedek Elek és Fésűs Éva mesekönyveinek illusztrátora, tucatnyi világot járt bélyegkép tervezője. Ezek a csodálatos szövött, varrott képekhez egyszerűbb, de inkább csak annak tűnő alkotások, ma a Soproni Egyetem Benedek Elek Óvónőképző Karának tantermeit, vitrinekbe zártan folyosóit díszítik. A legnagyobb előadó ez évtől Szekeres Erzsébet nevét viseli.

A világjáró bélyegek között nekem a legérdekesebb az egri vár ostromának emlékére kiadott bélyeg. Kőrfeliratán kézírással a várvédő Dobó István esküjéből olvashatunk egy mondatot. Amikor készült még nem tudtuk, Erzsébet sem, hogy több évtizeddel korábban, az amerikai-vietnami háború idején az Egri csillagokat, Gárdonyi halhatatlan regényét vietnami nyelvre fordították. A harcoló vietnami katonák népszerű olvasmánya lett. A nehéz bevetések előtt Dobó esküjével erősítették magukat.

Erzsébet augusztus 10-én volt 80 éves. Van egy nagy terve. Szeretne egy kiállításnyi anyagot készíteni Kallós Zoltán tiszteletére. Az első ballada illusztrációkat, tusrajzokat az ő ballada köteteihez készítette. Mielőtt kedves barátom Lábadi Károly folytatná Erzsébet méltatását, engedjék meg, hogy ehhez a tervhez szívből gratuláljak és kérjem a jó Istent, segítse megvalósulását. Kallós Zoltán a tudós folklorista, Válaszúton múzeumot, szórvány iskolát és kollégiumot épített. Ő, mint Szekeres Erzsébet Isten hűséges gyermeke volt egész életében. Mindketten a szeretet, bölcsesség, derű és reménység gyermekei. Munkásságuk mindig ikercsillagként fog világítani minden magyarra, aki az ÉGRE TEKINT ÉS LÁT!

/Kovács Gergelyné kiállítás megnyitója. Elhangzott 2018. szeptember 15-én a gödöllői könyvtárban./